នីតិជាតិឯកជន

នីតិរដ្ឋប្បវេណី

ស្តីពី

ស្ទុំកូនឆម្ងួតា

ដកស្រង់ចេញពីមេរៀន ក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ ៣

បោះពុម្ពលើកទី១ នៅភ្នំពេញ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៧

Shared by: Eang Samang

Rule- JICA seminar 7

ស្នាក្ងនធម្មតា

ក្រុមការងារសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

កាលបរិច្ឆេទ៖ ២១ ធ្នូ ២០១៦ (៩:៣០-១១:៣០)

ទីកន្លែង៖ សហាសាល G, RULE

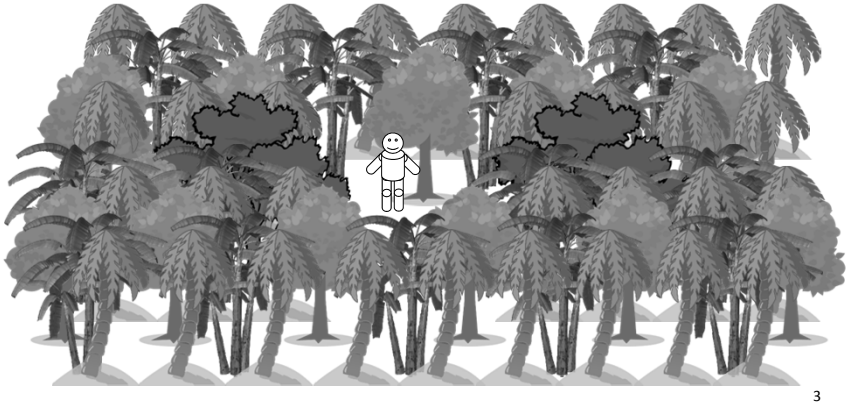
1

ទីតាំងនៃបញ្ញត្តិស្តីពីស្នាក្ងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី

2

ទីតាំងនៃបញ្ញត្តិស្តីពីសុំកូននៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី

នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានបញ្ញត្តជាផ្នែកជាច្រើនជារង្វង់ ប្រៀបដូចជាព្រៃដែលធំ។ ដើម្បីកុំឲ្យវង្វេងដូចនៅក្នុងព្រៃ នៅពេលដែលសិក្សាក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចាំបាច់ត្រូវតែគិតឲ្យបានច្បាស់បណ្តើរសិក្សាបណ្តើរថា តើខ្លួនឯងកំពុងរៀនផ្នែកណាមួយ?

3

ទីតាំងនៃបញ្ញត្តិស្តីពីសុំកូននៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី

គន្លឹះទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
គន្លឹះទី ២ បុគ្គល
គន្លឹះទី ៣ សិទ្ធិប្រត្យក្ស
គន្លឹះទី ៤ កាតព្វកិច្ច
គន្លឹះទី ៥ កិច្ចសន្យាសំខាន់ៗ និង អំពើអនីតិ្យានុកូល
គន្លឹះទី ៦ ការធានាកាតព្វកិច្ច
គន្លឹះទី ៧ ញាតិ
គន្លឹះទី ៨ សន្តតិកម្ម
គន្លឹះទី ៩ អវសានប្បញ្ញត្តិ

4

ទីតាំងនៃបញ្ញត្តិស្តីពីសុំកូននៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី

គន្លឹះទី ៧ ញាតិ

ជំពូកទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
ជំពូកទី ២ កំជាប់ពាក្យ
ជំពូកទី ៣ អាពាហ៍ពិពាហ៍
ជំពូកទី ៤ ឪពុកម្តាយ និង កូន
ផ្នែកទី ១ បុត្តភាព
ផ្នែកទី ២ សុំកូន
ជំពូកទី ៥ អំណាចមេបា
ជំពូកទី ៦ អាណាព្យាបាល
ជំពូកទី ៧ ហិតូបត្តម្ភ
ជំពូកទី ៨ អាហារកាតព្វកិច្ច

5

6

ស្នំកូនពេញលេញ និង ស្នំកូនធម្មតា

នៅក្នុងពិភពលោក មានឪពុកម្តាយដែលចង់បានកូន ប៉ុន្តែ មិនអាចទទួលបាន។ ហើយនៅក្នុងពិភពលោកនេះ ក៏មានកូនដែលគ្មានឪពុកម្តាយ កូនដែលមិនអាចទទួលបានការចិញ្ចឹមបានល្អពីឪពុកម្តាយផងដែរ។ ប្រសិនបើឪពុកម្តាយនិងកូនដូចខាងលើនេះ អាចបង្កើតទំនាក់ទំនងជាឪពុកម្តាយនិងកូន នោះភាគីទាំងពីរនៃឪពុកម្តាយនិងកូននឹងមានសុភមង្គល។ ដូច្នេះ ប្រព័ន្ធដែលបង្កើតទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយ និង កូនដោយកិច្ចសន្យា តាមផ្លូវច្បាប់ដូចនឹងទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយនិងកូនខាងលើនេះ គឺជាប្រព័ន្ធនៃការស្នំកូនធម្មតា។

ក្នុងករណីដែលស្នំកូនធម្មតា កូនស្នំដឹងថា ខ្លួនគឺជាកូនស្នំរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។ ហើយ មនុស្សម្នានៅក្នុងពិភពលោកនេះ ក៏ដឹងថា ឪពុកម្តាយនិងកូននោះមិនមែនជាឪពុកម្តាយនិងកូនពិតប្រាកដនោះទេ គឺជាឪពុកម្តាយនិងកូនតាមរយៈស្នំកូនធម្មតា។

7

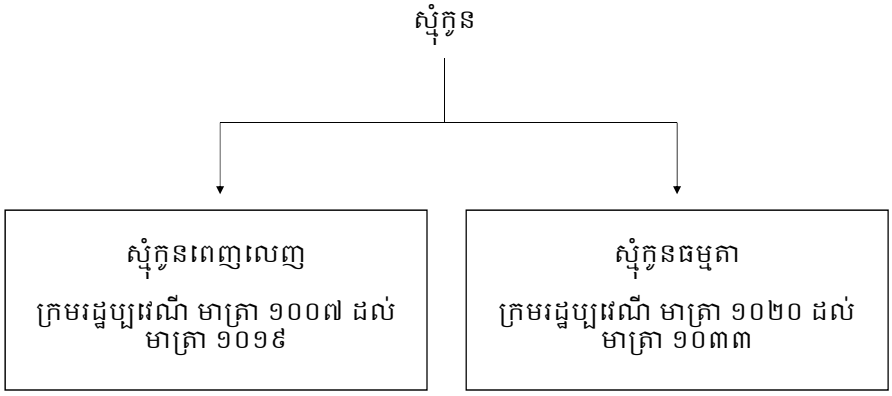
ស្នំកូនពេញលេញ និង ស្នំកូនធម្មតា

ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើគិតលើគោលជំហរខាងកូនស្នំវិញ មានករណីខ្លះការចិញ្ចឹមបីបាច់ជាលក្ខណៈកូនបង្កើតនឹងមានសុភមង្គលចំពោះគេជាងការដែលត្រូវបានចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈកូនស្នំពីឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។ ហេតុដូច្នេះ ប្រព័ន្ធនៃការស្នំកូនពេញលេញត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ស្នំកូនពេញលេញ គឺជាប្រព័ន្ធដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងកូនស្នំនិងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមឲ្យដូចនឹងឪពុកម្តាយនិងកូនបង្កើត ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់កូនស្នំ ។

ដូច្នេះហើយ ស្នំកូនធម្មតា គឺជាប្រព័ន្ធដែលគ្រាន់តែបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយនឹងកូនតាមច្បាប់ជាលក្ខណៈធម្មតាតែប៉ុណ្ណោះ ។ ផ្ទុយមកវិញ ស្នំកូនពេញលេញជាប្រព័ន្ធដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយនិងកូនដូចឪពុកម្តាយនិងកូនបង្កើត។ ហេតុដូច្នេះ ស្នំកូនពេញលេញ មានលក្ខខណ្ឌតឹងរឹង និង អានុភាពខ្លាំងជាង។

8

ស្ទុំកូនពេញលេញ និង ស្ទុំកូនធម្មតា

ផ្នែកនេះនឹងសិក្សាតាមក្រោយ

ផ្នែកនេះនឹងសិក្សាជាមុន

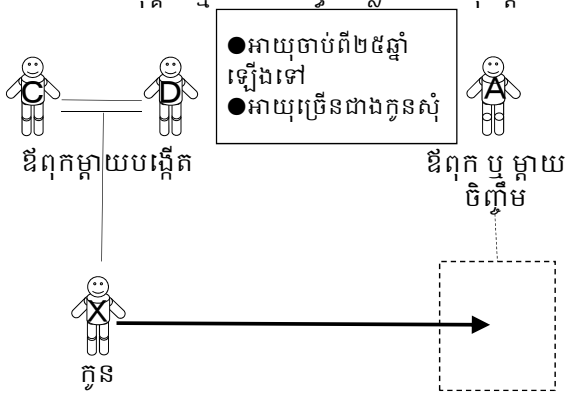
9

ស្ទុំកូនធម្មតា
លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

10

ស្នុំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

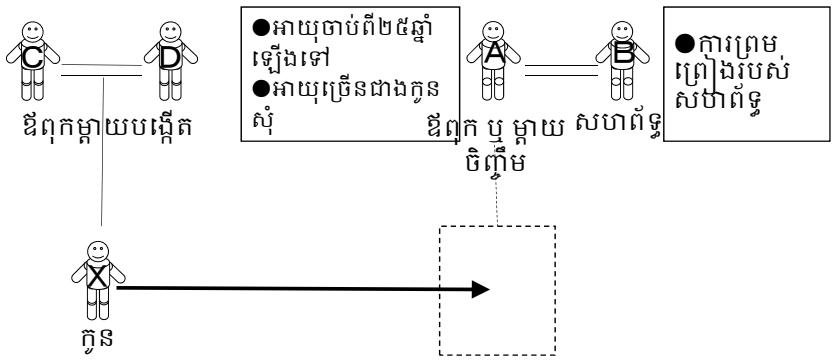
ករណីដែលបុគ្គលគ្មានសហព័ទ្ធនឹងក្លាយជាឪពុកម្តាយ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២០
១- បុគ្គលដែលមានអាយុចាប់ពី ២៥ (ម្ភៃប្រាំ) ឆ្នាំ ឡើងទៅ អាចដាក់ពាក្យសុំជាមួយនឹងបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ទៅតុលាការ ឲ្យបង្កើតស្នុំកូនធម្មតាបាន។ ប៉ុន្តែ បុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ មិនត្រូវជាបុព្វញ្ញាតិរបស់បុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ឬ បុគ្គលមានអាយុច្រើនជាងប៉ុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមឡើយ។ 11

ស្នុំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

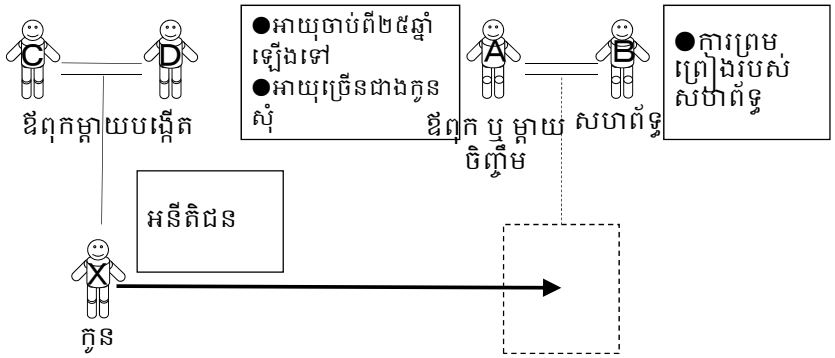
ករណីដែលបុគ្គលមានសហព័ទ្ធនឹងក្លាយជាឪពុក ឬ ម្តាយ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២២
ចំពោះបុគ្គលដែលមានសហព័ទ្ធ ដើម្បីដាក់ពាក្យសុំនៃស្នុំកូនធម្មតា ត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីសហព័ទ្ធរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ១០២០ (ពាក្យសុំនៃស្នុំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយនឹងសហព័ទ្ធ ឬ ករណីដែលសហព័ទ្ធមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន។

សុំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

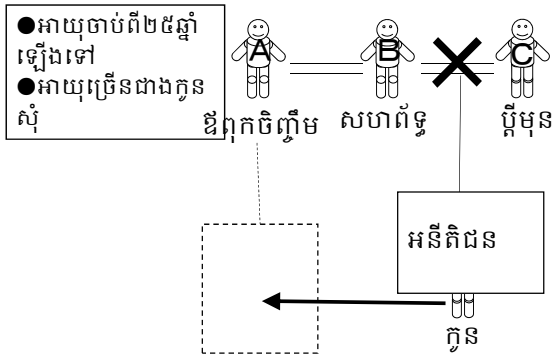
ករណីដែលបុគ្គលមានសហព័ទ្ធសុំកូនដែលជាអនីតិជន

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២១
បើបុគ្គលដែលមានសហព័ទ្ធ សុំកូនដែលជាអនីតិជន បុគ្គលនោះត្រូវដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ១០២០ (ពាក្យសុំនៃសុំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយនឹងសហព័ទ្ធរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលយកកូនរបស់សហព័ទ្ធ មកធ្វើជាកូនសុំ ឬ ករណីដែលសហព័ទ្ធមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន។[3]

សុំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

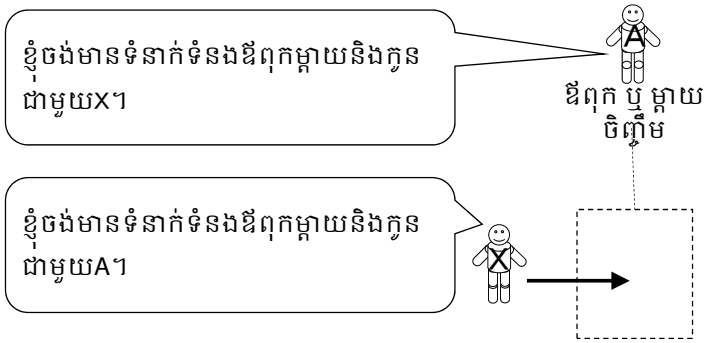
ករណីដែលបុគ្គលមានសហព័ទ្ធសុំកូនដែលជាអនីតិជន

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២១
បើបុគ្គលដែលមានសហព័ទ្ធ សុំកូនដែលជាអនីតិជន បុគ្គលនោះត្រូវដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ១០២០ (ពាក្យសុំនៃសុំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយនឹងសហព័ទ្ធរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលយកកូនរបស់សហព័ទ្ធ មកធ្វើជាកូនសុំ ឬ ករណីដែលសហព័ទ្ធមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន។[4]

ស្នំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

ករណីដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់កូនសុំ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៣

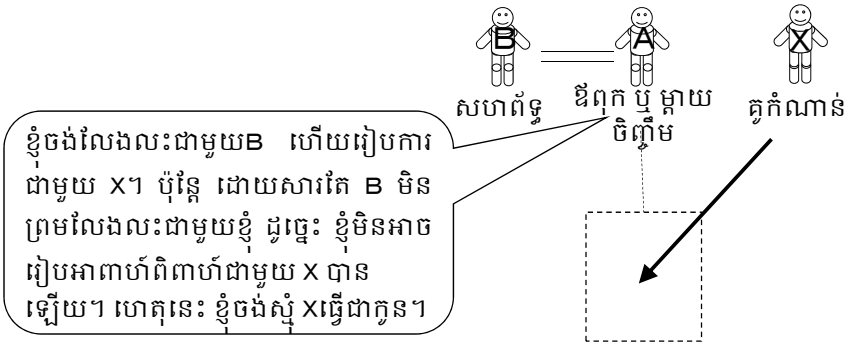
១-តុលាការ អាចឲ្យបង្កើតស្នំកូនបាន លុះត្រាតែករណីដែលអាចបញ្ជាក់អំពីឆន្ទៈពិតប្រាកដរបស់ភាគី ក្នុងការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និងកូន។

២-តុលាការមិនត្រូវឲ្យបង្កើតស្នំកូនឡើយ បើយល់ឃើញថា ស្នំកូនត្រូវបានបំពានក្នុងគោលបំណងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងភេទផ្សេងគ្នា ឬ ភេទដូចគ្នា ឬ ក្នុងគោលបំណងមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត។

15

ស្នំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

(ឧទាហរណ៍) ករណីដែលមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់កូនសុំ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៣

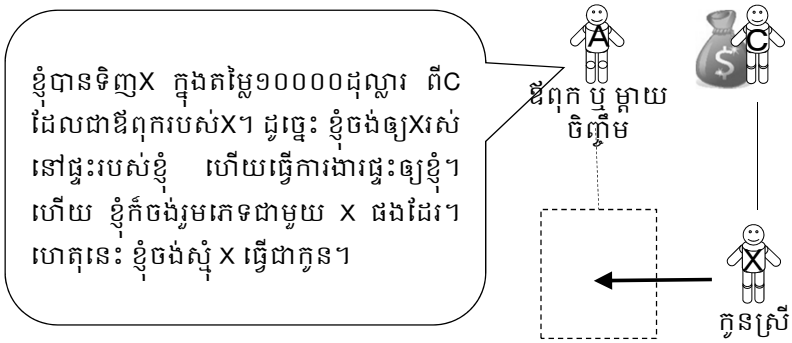
១-តុលាការ អាចឲ្យបង្កើតស្នំកូនបាន លុះត្រាតែករណីដែលអាចបញ្ជាក់អំពីឆន្ទៈពិតប្រាកដរបស់ភាគី ក្នុងការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និងកូន។

២-តុលាការមិនត្រូវឲ្យបង្កើតស្នំកូនឡើយ បើយល់ឃើញថា ស្នំកូនត្រូវបានបំពានក្នុងគោលបំណងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងភេទផ្សេងគ្នា ឬ ភេទដូចគ្នា ឬ ក្នុងគោលបំណងមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត។

16

ស្នុំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

(ឧទាហរណ៍) ករណីដែលកូនសុំមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់កូនសុំ

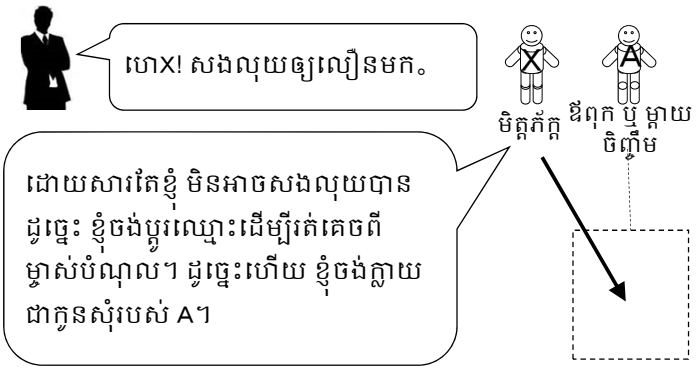
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៣

១-តុលាការ អាចឲ្យបង្កើតស្នុំកូនបាន លុះត្រាតែករណីដែលអាចបញ្ជាក់អំពីឆន្ទៈពិតប្រាកដរបស់ភាគី ក្នុងការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និងកូន។

២-តុលាការមិនត្រូវឲ្យបង្កើតស្នុំកូនឡើយ បើយល់ឃើញថា ស្នុំកូនត្រូវបានបំពានក្នុងគោលបំណងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងភេទផ្សេងគ្នា ឬ ភេទដូចគ្នា ឬ ក្នុងគោលបំណងមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត។

ស្នុំកូនធម្មតា លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

(ឧទាហរណ៍) ករណីដែលកូនសុំមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់កូនសុំ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៣

១-តុលាការ អាចឲ្យបង្កើតស្នុំកូនបាន លុះត្រាតែករណីដែលអាចបញ្ជាក់អំពីឆន្ទៈពិតប្រាកដរបស់ភាគី ក្នុងការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និងកូន។

២-តុលាការមិនត្រូវឲ្យបង្កើតស្នុំកូនឡើយ បើយល់ឃើញថា ស្នុំកូនត្រូវបានបំពានក្នុងគោលបំណងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងភេទផ្សេងគ្នា ឬ ភេទដូចគ្នា ឬ ក្នុងគោលបំណងមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត។

ស្នំកូនធម្មតា

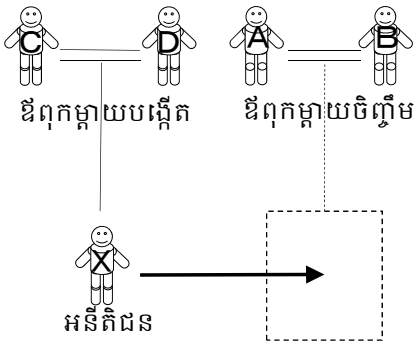
លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត
ករណីកូនសុំជាអនីតិជន

19

ករណីកូនសុំជាអនីតិជន

ស្ថានភាពដែលត្រូវពិចារណាដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជន

- លទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច លទ្ធភាពនៃការចិញ្ចឹមបីបាច់របស់ឪពុកម្តាយបង្កើត
- ទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយបង្កើត និង កូន
- លទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច លទ្ធភាពនៃការចិញ្ចឹមបីបាច់របស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម
- ទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងកូនសុំ
- ផ្សេងទៀត

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤
១- បើបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជន តុលាការអាចឲ្យបង្កើតកូនសុំបាន លុះត្រាតែយល់ឃើញថា មានភាពចាំបាច់ពិសេសដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជននោះ។

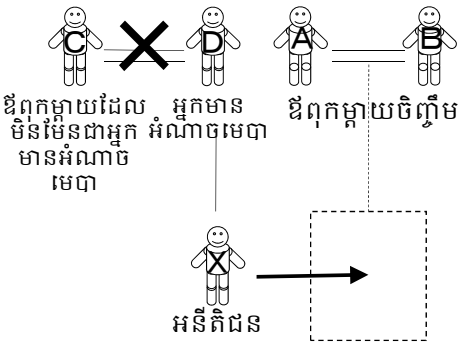
20

ករណីកូនសុំជាអនីតិជន

ករណីដែលឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនរបស់បុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំបានលែងលះ

តើ C គិតយ៉ាងដូចម្តេចចំពោះការសុំកូននេះ?

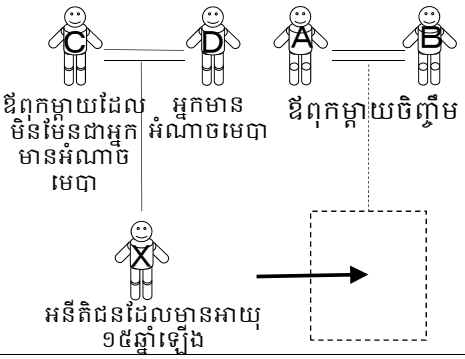
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤
២-ក្នុងករណីដែលបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជន បើឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់បុគ្គលនោះបានលែងលះហើយ តុលាការត្រូវស្តាប់យោបល់របស់ឪពុក ឬ ម្តាយដែលមិនមែនជាអ្នកមានអំណាចមេបា ដើម្បីវិនិច្ឆ័យអំពីចំណុចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ។

ករណីកូនសុំជាអនីតិជន

ករណីអនីតិជនដែលនឹងត្រូវក្លាយជាកូនសុំមានអាយុ១៥ឆ្នាំឡើង

តើ X យល់ព្រមចំពោះការសុំកូននេះឬទេ?

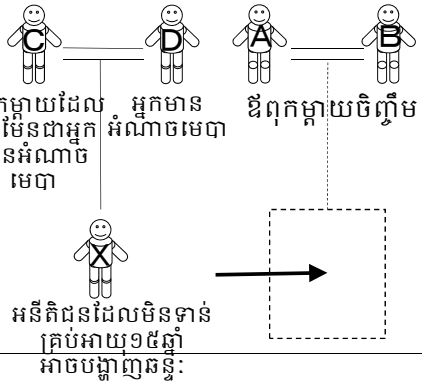
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤
៣-បើអនីតិជនបានដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ដើម្បីបង្កើតសុំកូន ត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីអនីតិជននោះ។

ករណីកូនសុំជាអនីតិជន

ករណីជនដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំអាចបង្ហាញឆន្ទៈបាន

តើ X គិតយ៉ាងដូចម្តេចចំពោះការសុំកូននេះ?

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤
៣-ទោះបីអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ ដើម្បីវិនិច្ឆ័យអំពីចំនុចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ។

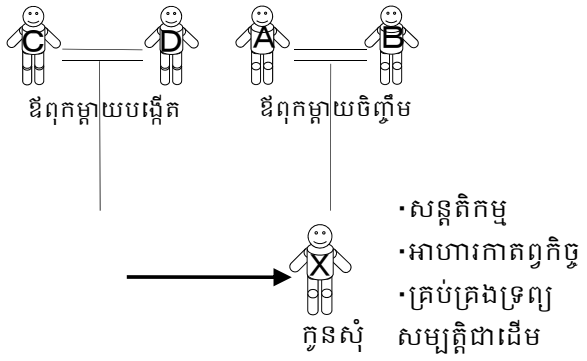
23

ស្នាក់ឆ្មុតា

អនុភាព

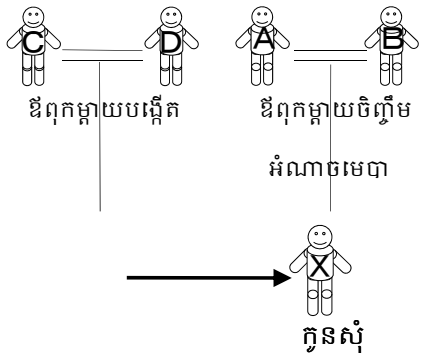
24

ស្នំកូនធម្មតា អនុភាព

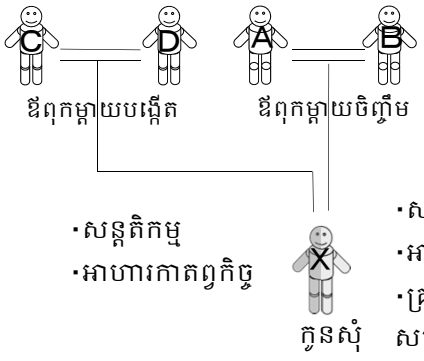
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៧
១-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១០១៥ (អានុភាពនៃស្នំកូនពេញលេញ) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះស្នំកូនធម្មតា។
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០១៥
១-ដោយបង្កើតស្នំកូនពេញលេញ កូនស្នំត្រូវទទួលបានហាន:ដូចគ្នានឹងកូនបង្កើតរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និង ត្រូវទទួលបាននូវសិទ្ធិ និងករណីកិច្ច ដូចគ្នានឹងកូនបង្កើតនៅក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។

ស្នំកូនធម្មតា អនុភាព

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៧
៣-ក្នុងករណីដែលកូនស្នំ ជាអនីតិជន កូនស្នំនោះត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ឪពុកចិញ្ចឹម ឬ ម្តាយចិញ្ចឹម។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលយកកូនបង្កើតរបស់សហព័ទ្ធ មកធ្វើជាកូនស្នំ កូនស្នំនោះត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារួមរបស់ឪពុក ឬ ម្តាយចិញ្ចឹម និង សហព័ទ្ធនោះ។

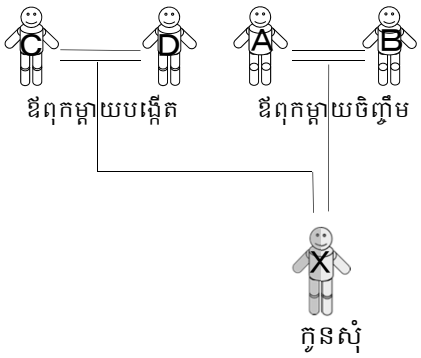
ស្នំកូនចម្ងាស អនុស្ថាព

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៦
១-ទោះបីជាមានការបង្កើតការស្នំកូនក៏ដោយ ញាតិភាពរវាងស្នំកូន និង ឪពុកម្តាយបង្កើត ត្រូវបន្តអត្ថិភាព ហើយកូនស្នំ និង ឪពុកម្តាយបង្កើត មានសិទ្ធិធ្វើសន្តតិកម្មគ្នាទៅវិញទៅមក។
២-កូនស្នំ និង ឪពុកម្តាយបង្កើត មានសិទ្ធិទាមទារ និង ករណីយកិច្ចផ្គត់ផ្គង់អាហារកាតព្វកិច្ច។

27

ស្នំកូនចម្ងាស អនុស្ថាព

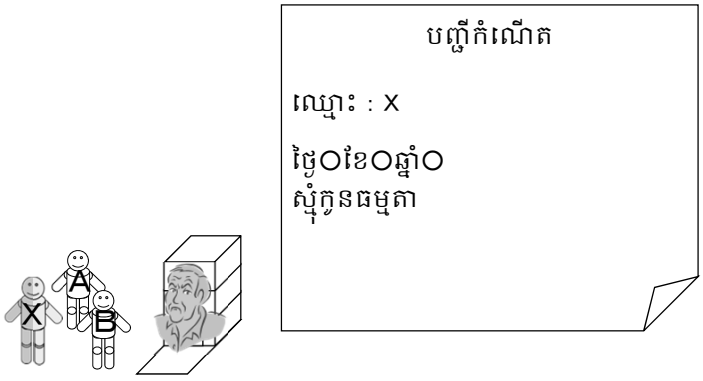
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៧
២-កូនស្នំ អាចប្រើនាមត្រកូលរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ឬ នាមត្រកូលមុនស្នំកូនបាន។

28

ស្នុំកូនធម្មតា
ការចុះបញ្ជី និង បញ្ជីកំណើត

29

ស្នុំកូនធម្មតា ការចុះបញ្ជី និង បញ្ជីកំណើត

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣៣
ប្រសិនបើបានបង្កើតស្នុំកូនធម្មតា ត្រូវសរសេរការបង្កើតស្នុំកូនធម្មតា នៅលើរឹមទំព័រនៃបញ្ជីកំណើតដើមរបស់កូនស្នុំនោះ។

30

ស្នុំកូនធម្មតា
ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

31

ការកាត់កាល់

ការកាត់កាលគឺជាប្រព័ន្ធនៃការធ្វើឲ្យរលត់អានុភាពនៃស្នុំកូន។ ការកាត់កាល់អាចអនុវត្តចំពោះតែឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងកូនសុំ។ ការកាត់កាល់អាចត្រូវបានធ្វើឡើងលុះត្រាតែមានដីកាសម្រេចពីតុលាការ។
ក្រមរដ្ឋប្បវេណីមិនបញ្ញត្តពីការកាត់កាល់រវាងឪពុកម្តាយ និងកូនបង្កើតទេ។

32

ស្នុំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

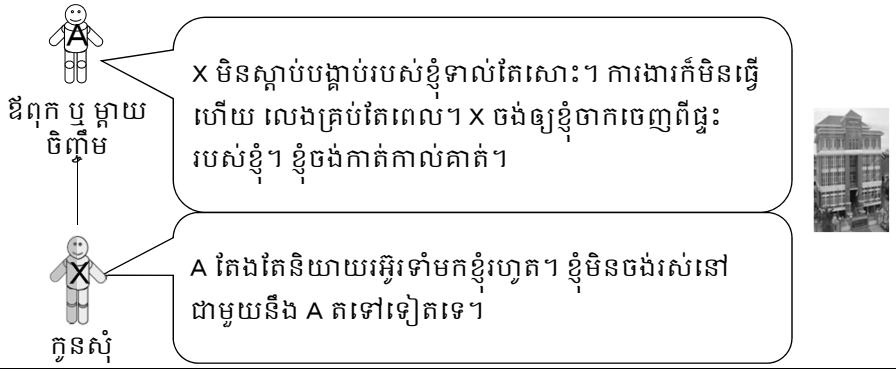

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨

១-ភាគីនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការឲ្យកាត់កាល់ស្នុំកូនបាន ក្នុងករណីដែលភាគីសងខាងព្រមព្រៀងអំពីការកាត់កាល់នោះ។

ស្នុំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

(ឧទាហរណ៍) ករណីដែលពាក្យសុំកាត់កាល់ត្រូវបានទទួលស្គាល់

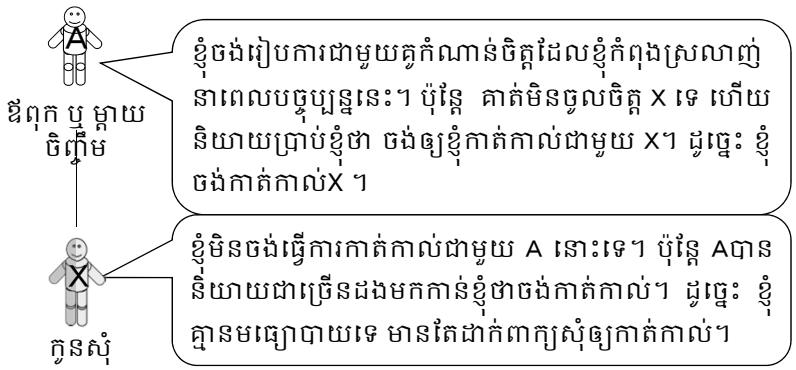

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣០

បើមានពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់ស្នុំកូនធម្មតា)ខាងលើនេះ តុលាការអាចសម្រេចឲ្យកាត់កាល់ស្នុំកូនបានលុះត្រាតែបានបញ្ជាក់ថា ភាគីសងខាងមានគោលបំណងពិតប្រាកដ ក្នុងការរំលាយទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និង កូន។

ស្នុំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

(ឧទាហរណ៍) ករណីដែលពាក្យសុំកាត់កាល់មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់

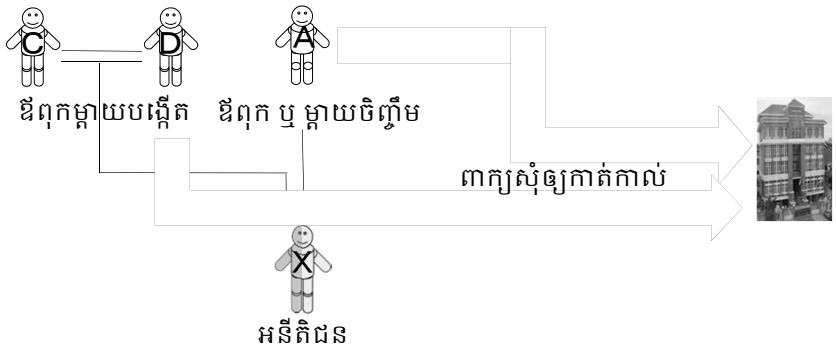

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣០

បើមានពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់ស្នុំកូនធម្មតា)ខាងលើនេះ តុលាការអាចសម្រេចឲ្យកាត់កាល់ស្នុំកូនបានលុះត្រាតែបានបញ្ជាក់ថា ភាគីសងខាងមានគោលបំណងពិតប្រាកដ ក្នុងការរំលាយទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និង កូន។

ស្នុំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន

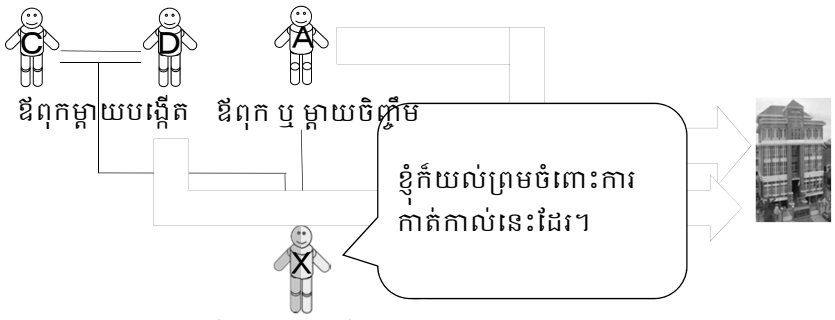

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨

២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវស្វែរយោបល់របស់អនីតិជននោះ។

ស្នំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨

២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ។ 37

ស្នំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន

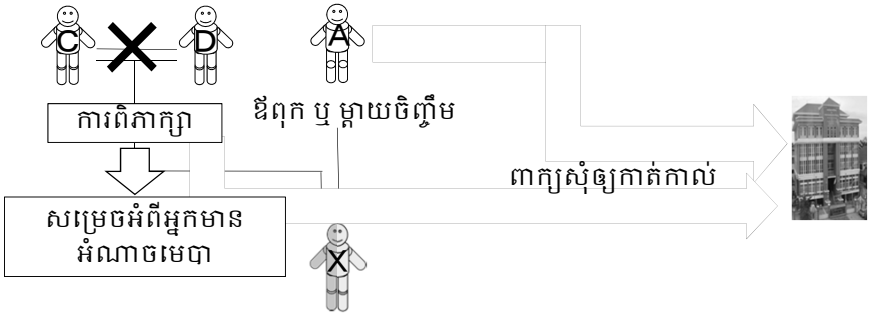

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨

២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ។ 38

ស្នំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

ករណីដែលឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំបានលែងលះគ្នា

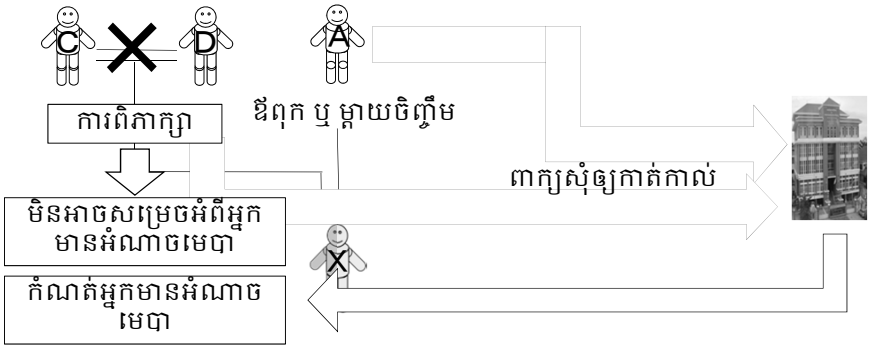

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨
៣-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ បើឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំ បានលែងលះគ្នាហើយ ឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំនោះ ត្រូវពិភាក្សា និង កំណត់ថា ឪពុក ឬ ម្តាយបង្កើត ជាបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបានៅក្រោយពេលកាត់កាល់។

39

ស្នំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

ករណីដែលឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំបានលែងលះគ្នា

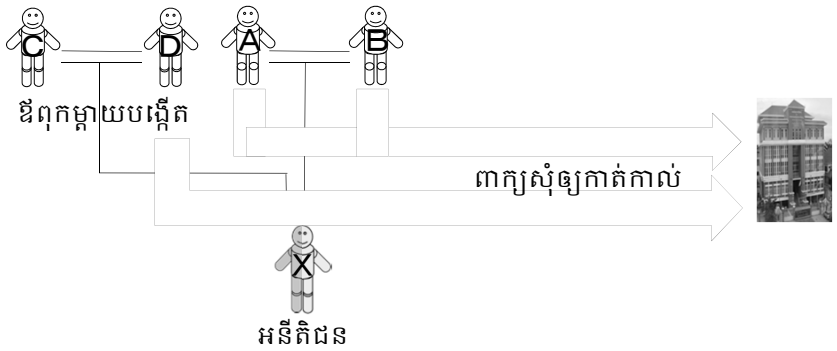

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨
៤-បើការពិភាក្សាដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ ខាងលើនេះ ពុំបានសម្រេច ឬ បើពុំអាចពិភាក្សាបានទេ តុលាការត្រូវកំណត់បុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា ដោយគិតពិចារណាទៅលើផលប្រយោជន៍របស់កូន។

40

ស្នំកូនធម្មតា ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ហើយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមជាប្តីប្រពន្ធ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៩
ក្នុងករណីដែលប្តីប្រពន្ធបានសុំកូនដោយសហការគ្នា ជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ដើម្បីកាត់កាល់កូនសុំជាអនីតិជន ប្តីប្រពន្ធត្រូវដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ១០២៨(ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់ស្នំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយគ្នា។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះប្តីប្រពន្ធណាម្ខាងមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួន។

41

ស្នំកូនធម្មតា
ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

42

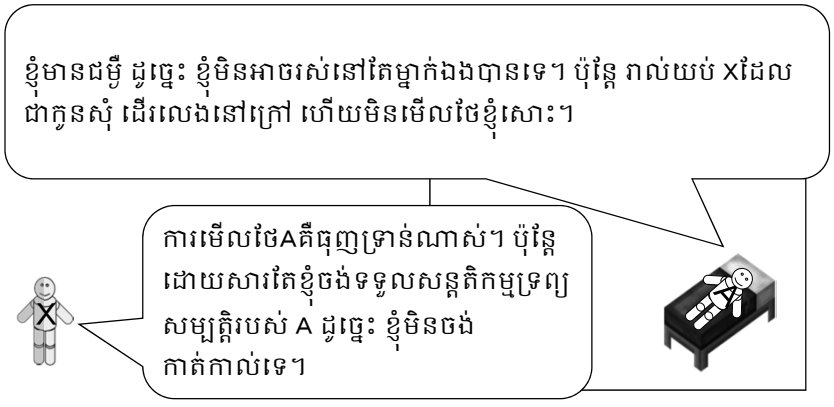
ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

មានករណីដែលមិនអាចធ្វើការកាត់កាល់បាន ដោយសារតែការបាត់ខ្លួន ឬទោះបីជាមានការកើតឡើងនូវស្ថានភាពជាក់លាក់ដែលទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និង កូនមិនគួរបន្តទៀត ហើយមានភាគីណាម្ខាងមិនព្រមព្រៀងក្នុងការកាត់កាល់។ ក្នុងករណីបែបនេះ ភាគីម្ខាងទៀតអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងមកតុលាការ ហើយធ្វើការកាត់កាល់បាន។

43

ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ឧទាហរណ៍លម្អិត

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១

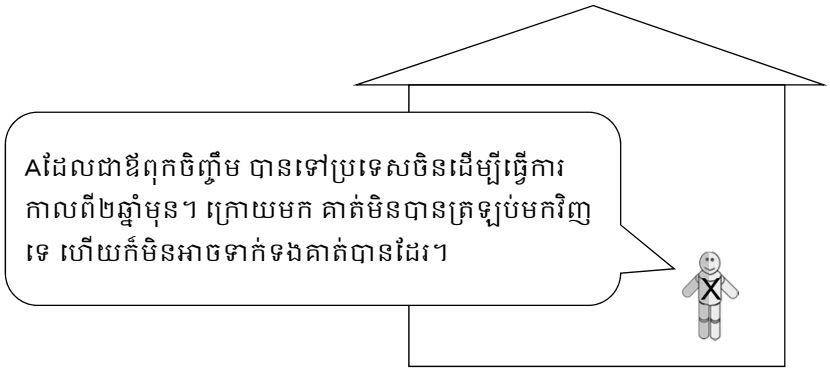
១-ភាគីម្ខាងនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឲ្យកាត់កាល់បាន លុះត្រាតែក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ ៖

ក-បើត្រូវបានបោះបង់ចោល ដោយភាគីម្ខាងទៀត ដោយទុច្ចរិត។

44

ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ឧទាហរណ៍លម្អិត

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា១០៣១
១-ភាគីម្ខាងនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឲ្យកាត់កាល់បាន លុះត្រាតែក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ ៖
ខ-បើមិនច្បាស់ ក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងតិច ១ (មួយ) ឆ្នាំ ថាភាគីម្ខាងទៀតនៅរស់ ឬ ទទួលមរណភាព។ 45

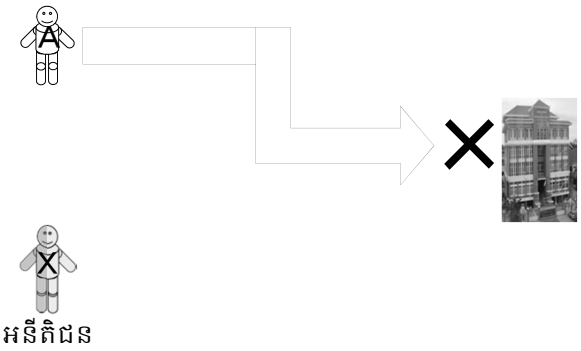
ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១ កថាខណ្ឌទី ១ ចំនុច គ ជាមូលហេតុនៃការកាត់កាល់ដែលមានលក្ខណៈធម្មតានិងអរូបិយ ហើយជាលក្ខខណ្ឌដែលតុលាការត្រូវនិច្ឆ័យទៅតាមអង្គហេតុនីមួយៗ និងទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ ដើម្បីជាការសិក្សាពិចារណា យើងនឹងលើកយកយុត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសជប៉ុនមួយចំនួនមកបង្ហាញ៖
(១) ករណីដែលឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមវាយធ្វើបាប ហើយបង្ករឲ្យមានរបួសដល់កូនសុំ
(២) ករណីដែលកូនសុំវាយធ្វើបាប ហើយបង្ករឲ្យមានរបួសដល់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម
(៣) ករណីដែលអត្តចរិត ការគិតរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និង កូនសុំខុសគ្នា ធ្វើឲ្យមានទំនាក់ទំនងមិនល្អ
(៤) ករណីដែលឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមធ្វើកសិកម្ម ហើយរំពឹងថា កូនសុំនឹងទទួលបន្តនូវកសិកម្មរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែ ដោយសារតែកូនសុំស្អប់កសិកម្ម ធ្វើឲ្យទំនាក់ទំនងរបស់អ្នកទាំង២មិនល្អ

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា១០៣១
១-ភាគីម្ខាងនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឲ្យកាត់កាល់បាន លុះត្រាតែក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ ៖
គ-បើមានហេតុធ្ងន់ធ្ងរផ្សេងទៀត ដែលបណ្តាលឲ្យមានការពិបាកក្នុងការបន្តស្នុំកូន។ 46

ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន

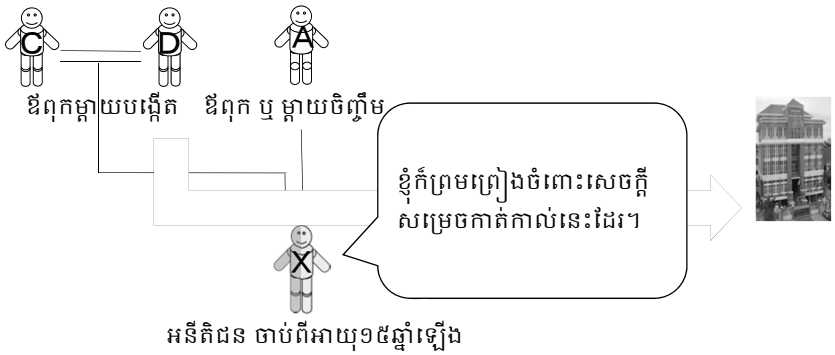
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១

២-ក្នុងអំឡុងពេលដែលកូនសុំពុំទាន់ក្លាយជានីតិជន ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម មិនអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ចំពោះកូនសុំបានឡើយ។

47

ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១

៣- បើកូនសុំជាអនីតិជន បញ្ញត្តិចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំកាត់កាល់សុំកូនធម្មតា) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះករណីដែលកូនសុំដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ចំពោះឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។

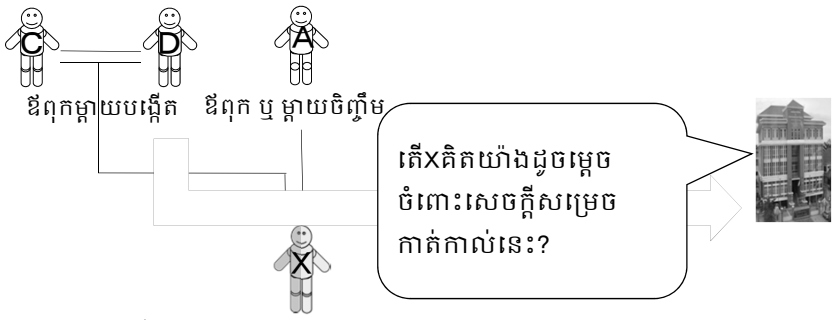
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨

២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ។

48

ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន

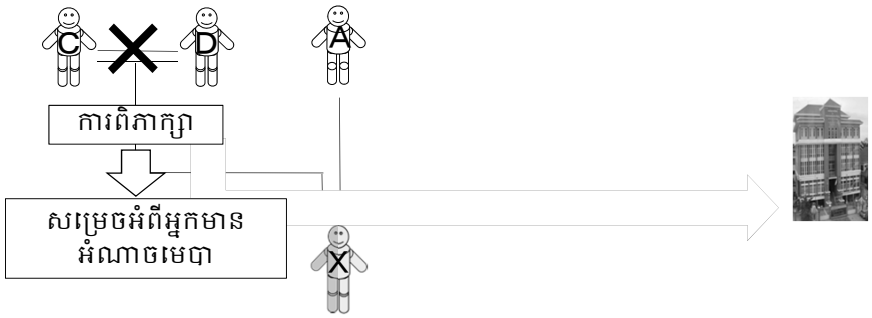

អនីតិជន·មិនទាន់គ្រប់អាយុ១៥ឆ្នាំ អាចបង្ហាញឆន្ទៈបាន

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១
៣- បើកូនសុំជាអនីតិជន បញ្ញត្តិចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំកាត់កាល់សុំកូនធម្មតា) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះករណីដែលកូនសុំដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ចំពោះឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨
២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវស្តាប់យោបល់របស់អនីតិជននោះ។

ស្នុំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

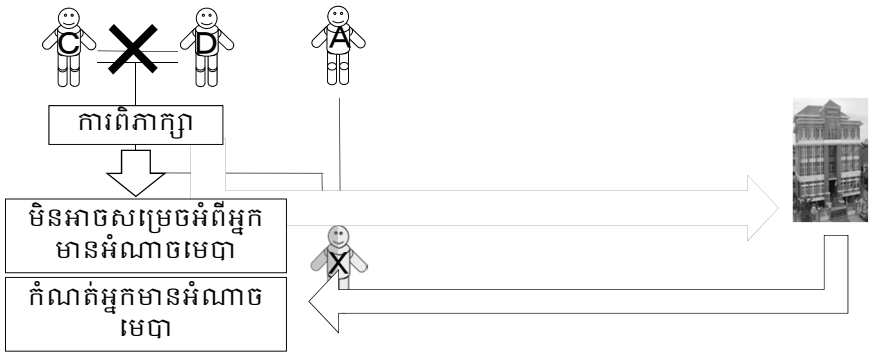
ករណីដែលឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំបានលែងលះគ្នា

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១
៣- បើកូនសុំជាអនីតិជន បញ្ញត្តិចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំកាត់កាល់សុំកូនធម្មតា) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះករណីដែលកូនសុំដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខ៉ាងលើនេះ ចំពោះឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨
៣-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ បើឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំ បានលែងលះគ្នាហើយ ឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំនោះ ត្រូវពិភាក្សា និង កំណត់ថា ឪពុក ឬ ម្តាយបង្កើត ជាបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបានៅក្រោយពេលកាត់កាល់។

ស្នំកូនធម្មតា ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

ករណីដែលឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំបានលែងលះគ្នា

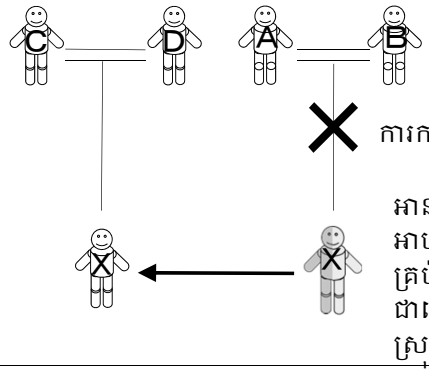
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១
៣- បើកូនសុំជាអនីតិជន បញ្ញត្តិចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំកាត់កាល់ស្នំកូនធម្មតា) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះករណីដែលកូនសុំដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ចំពោះឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨
៤-បើការពិភាក្សាដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ ខាងលើនេះ ពុំបានសម្រេច ឬ បើពុំអាចពិភាក្សាបានទេ តុលាការត្រូវកំណត់បុគ្គលដែលត្រូវស្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា ដោយគិតពិចារណាទៅលើផលប្រយោជន៍របស់កូន។

51

ស្នំកូនធម្មតា
អនុភាពនៃការកាត់កាល់

52

ស្នំកូនធម្មតា អានុភាពនៃការកាត់កាល់

ការកាត់កាល់

អានុភាពនៃសន្តតិកម្ម អាហារកាតព្វកិច្ច ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិជាដើម ត្រូវបញ្ចប់ទាំងស្រុង។

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣២

១-អានុភាពទាំងឡាយនៃស្នំកូនធម្មតា ត្រូវបញ្ចប់ឆ្ពោះទៅអនាគត ដោយការកាត់កាល់។

២-ក្រោយការកាត់កាល់ កូនសុំអាចទទួលវិញ នូវនាមត្រកូលមុនស្នំកូនក៏បាន ឬ អាចប្រើនាមត្រកូលរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមក៏បាន។

53

Rule- JICA seminar 7

ស្នំកូនធម្មតា

ចប់

54

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

សិក្ខាសាលាលើកទី ៧

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ស្នុំកូនធម្មតា

១.ទីតាំងនៃបញ្ញត្តិស្តីពីស្នុំកូននៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី

នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានបញ្ញត្តជាផ្នែកជាច្រើនជារង្វង់ ដូចជាព្រៃដែលធំ។ ដើម្បីកុំឲ្យវង្វេងដូចនៅព្រៃ នៅពេលដែលសិក្សាក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចាំបាច់ត្រូវតែគិតឲ្យបានច្បាស់បណ្តើរ សិក្សាបណ្តើរថា តើខ្លួនឯងកំពុងរៀនផ្នែកណាមួយ?

តើស្នុំកូន ត្រូវបានបញ្ញត្តនៅផ្នែកមួយណានៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីប្រទេសកម្ពុជា?

គន្លឹះទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
គន្លឹះទី ២ បុគ្គល
គន្លឹះទី ៣ សិទ្ធិប្រត្យក្ស
គន្លឹះទី ៤ កាតព្វកិច្ច
គន្លឹះទី ៥ កិច្ចសន្យាសំខាន់ៗ និង អំពើអនីត្យានុកូល
គន្លឹះទី ៦ ការធានាកាតព្វកិច្ច
<u>គន្លឹះទី ៧ ញាតិ</u>
ជំពូកទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
ជំពូកទី ២ កំជាប់ពាក្យ
ជំពូកទី ៣ អាពាហ៍ពិពាហ៍
<u>ជំពូកទី ៤ ឪពុកម្តាយ និង កូន</u>
ផ្នែកទី ១ បុគ្គភាព
<u>ផ្នែកទី ២ ស្នុំកូន</u>
ជំពូកទី ៥ អំណាចមេបា
ជំពូកទី ៦ អាណាព្យាបាល
ជំពូកទី ៧ ហិតូបត្ថម្ភ
ជំពូកទី ៨ អាហារកាតព្វកិច្ច
ជំពូកទី ៩ អវសានប្បញ្ញត្តិ

២.ស្នុំកូនពេញលេញ និង ស្នុំកូនធម្មតា

នៅក្នុងពិភពលោក មានឪពុកម្តាយដែលចង់បានកូន ប៉ុន្តែ មិនអាចទទួលបាន។ ហើយនៅក្នុងពិភពលោកនេះ ក៏មានកូនដែលគ្មានឪពុកម្តាយ កូនដែលមិនអាចទទួលបានការចិញ្ចឹមបានល្អពី

ឪពុកម្តាយផងដែរ។ ប្រសិនបើឪពុកម្តាយនិងកូនដូចខាងលើនេះ អាចបង្កើតទំនាក់ទំនងជាឪពុកម្តាយនិងកូន នោះភាគីទាំងពីរនៃឪពុកម្តាយនិងកូននឹងមានសុភមង្គល។ ដូច្នេះ ផ្អែកតាមច្បាប់ប្រព័ន្ធដែលបង្កើតទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយ និងកូនដោយកិច្ចសន្យាដែលឪពុកម្តាយនិងកូនខាងលើនេះធ្វើ គឺជាប្រព័ន្ធនៃការសុំកូនធម្មតា។

ក្នុងករណីដែលសុំកូនធម្មតា កូនសុំដឹងថា ខ្លួនគឺជាកូនសុំរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។ ហើយមនុស្សម្នានៅក្នុងពិភពលោកនេះ ក៏ដឹងថា ឪពុកម្តាយនិងកូននោះមិន មិនមែនជាឪពុកម្តាយនិងកូនពិតប្រាកដនោះទេ គឺជាឪពុកម្តាយនិងកូនតាមរយៈសុំកូនធម្មតា។

ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើគិតលើគោលជំហរខាងកូនសុំវិញ មានករណីខ្លះការចិញ្ចឹមបីបាច់ជាលក្ខណៈកូនបង្កើតនឹងមានសុភមង្គលចំពោះគេជាងការដែលត្រូវបានចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈកូនសុំពីឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។ ហេតុដូច្នេះ ប្រព័ន្ធនៃការសុំកូនពេញលេញត្រូវបានបង្កើតឡើង។ សុំកូនពេញលេញគឺជាប្រព័ន្ធដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងកូនសុំនិងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមឲ្យដូចនឹងឪពុកម្តាយនិងកូនបង្កើត ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់កូនសុំ ។

ដូច្នេះហើយ សុំកូនធម្មតា គឺជាប្រព័ន្ធដែលគ្រាន់តែបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយនិងកូនតាមច្បាប់ជាលក្ខណៈធម្មតាតែប៉ុណ្ណោះ ។ ផ្ទុយមកវិញ សុំកូនពេញលេញជាប្រព័ន្ធដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយនិងកូនដូចឪពុកម្តាយនិងកូនបង្កើត។ ហេតុដូច្នេះ សុំកូនពេញលេញ មានលក្ខខណ្ឌតឹងរឹង និង អានុភាពខ្លាំងជាង។

៣. សុំកូនធម្មតា

(១) លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២០</u>

១- បុគ្គលដែលមានអាយុចាប់ពី ២៥ (ម្ភៃប្រាំ) ឆ្នាំ ឡើងទៅ អាចដាក់ពាក្យសុំជាមួយនឹងបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ទៅតុលាការ ឲ្យបង្កើតសុំកូនធម្មតាបាន។ ប៉ុន្តែ បុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំមិនត្រូវជាបុព្វញាតិរបស់បុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ឬ បុគ្គលមានអាយុច្រើនជាងបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមឡើយ។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២២</u>

ចំពោះបុគ្គលដែលមានសហព័ន្ធ ដើម្បីដាក់ពាក្យសុំនៃសុំកូនធម្មតា ត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីសហព័ន្ធរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ១០២០ (ពាក្យសុំនៃសុំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយនឹងសហព័ន្ធ ឬ ករណីដែលសហព័ន្ធមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២១</u>

បើបុគ្គលដែលមានសហព័ន្ធ សុំកូនដែលជាអនីតិជន បុគ្គលនោះត្រូវដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ១០២០ (ពាក្យសុំនៃសុំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយនឹងសហព័ន្ធរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ចំពោះករណីដែលយកកូនរបស់សហព័ន្ធ មកធ្វើជាកូនសុំ ឬករណីដែលសហព័ន្ធមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៣</u>

១-តុលាការ អាចឲ្យបង្កើតសុំកូនបាន លុះត្រាតែករណីដែលអាចបញ្ជាក់អំពីឆន្ទៈពិតប្រាកដរបស់ភាគី ក្នុងការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និងកូន។

២-តុលាការមិនត្រូវឲ្យបង្កើតសុំកូនឡើយ បើយល់ឃើញថា សុំកូនត្រូវបានបំពានក្នុងគោលបំណងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងភេទផ្សេងគ្នា ឬ ភេទដូចគ្នា ឬ ក្នុងគោលបំណងមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត។

ដើម្បីធ្វើការសុំកូន ជនដែលត្រូវក្លាយជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និង ជនដែលត្រូវក្លាយជាកូនសុំមានភាពចាំបាច់ត្រូវតែមានឆន្ទៈបង្កើតទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយ និង កូនទៅវិញទៅមក។ តួយ៉ាង នៅក្នុងករណីដូចខាងក្រោម តុលាការមិនត្រូវសម្រេចចំពោះសុំកូនឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖ AនិងB គឺជាប្តីប្រពន្ធ ហើយ A មានសាហាយជាមួយ C។ Aបានលែងលះជាមួយ B ហើយចង់រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ C ប៉ុន្តែ B មិនព្រមក្នុងការលែងលះឡើយ។ ដូច្នេះ A គិតថានឹងសុំCធ្វើជាកូន ជំនួសឲ្យការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ហើយបានដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការ។

ឧទាហរណ៍៖ C មានកូនស្រីXដែលមានអាយុ១៥ឆ្នាំ។ Cជាកសិករក្រីក្រ។ A បានគិតថាចង់ឲ្យ X មករស់នៅក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួនធ្វើការងារផ្ទះ ហើយចង់រួមភេទជាមួយ ។ ដូច្នេះ A បានទិញ X ពី Cក្នុងតម្លៃ ១០០០០ ដុល្លារ។ ពោល នេះគឺជាករណីសិក្ខានៃការជួញដូរមនុស្ស។ Aបានដាក់ពាក្យសុំនៃការសុំកូនXទៅតុលាការ។

ឧទាហរណ៍៖ X ជំពាក់បំណុលជាច្រើនចំពោះ ម្ចាស់បំណុល។ ដូច្នេះ X គិតថា ចង់រត់គេចពីម្ចាស់បំណុលដោយការដូរឈ្មោះ។ហេតុនេះ X បានដាក់ពាក្យសុំនៃការសុំកូនជាមួយ Aដែលជាមិត្តភក្តិ ទៅតុលាការ។

(២) លក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើត ករណីកូនសុំជាអនីតិជន

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤</u>

១- បើបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជន តុលាការអាចឲ្យបង្កើតកូនសុំបាន លុះត្រាតែយល់ឃើញថា មានភាពចាំបាច់ពិសេសដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជននោះ។

ដើម្បីសម្រេចថា តើ「មានភាពចាំបាច់ពិសេសដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជន」ដែរឬទេ តុលាការត្រូវតែពិចារណានូវចំណុចដូចខាងក្រោម៖

・លទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច លទ្ធភាពនៃការចិញ្ចឹមបីបាច់របស់ឪពុកម្តាយបង្កើត

- ទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយបង្កើត និង កូន
- លទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច លទ្ធភាពនៃការចិញ្ចឹមបីបាច់របស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម
- ទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងកូនសុំ
- ផ្សេងទៀត

(៣) ករណីដែលឪពុកម្តាយរបស់អនីតិជនលែងលះគ្នា

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤</u>

២-ក្នុងករណីដែលបុគ្គលដែលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជន បើឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់បុគ្គលនោះបានលែងលះហើយ តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់ឪពុក ឬ ម្តាយដែលមិនមែនជាអ្នកមានអំណាចមេបា ដើម្បីវិនិច្ឆ័យអំពីចំណុចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ។

ឧទាហរណ៍៖ C និង Dជាប្តីប្រពន្ធ ហើយមានកូន X ។ C និង D បានលែងលះគ្នារួចរាល់ ហើយ D ជាអ្នកមានអំណាចមេបាលើ X។ A និង B ជាប្តីប្រពន្ធ ហើយបានយកXធ្វើជាកូនសុំ។ ក្នុងករណីនេះ តុលាការ ត្រូវតែសួរយោបល់របស់C អំពីការសុំកូនរវាងABនិងX។

(៤) ករណីដែលបុគ្គលនឹងក្លាយជាកូនសុំ ជាអនីតិជនមានអាយុចាប់ពី១៥ឆ្នាំឡើង

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤</u>

៣-បើអនីតិជនបានដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ដើម្បីបង្កើតសុំកូន ត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីអនីតិជននោះ។

ឧទាហរណ៍ ៖ ក្នុងករណីដែលAB សុំកូនX ដែលជាកូនរបស់Cនិ D ហើយ Xជាអនីតិជនដែលមានអាយុ១៥ឆ្នាំ ឡើងទៅ តុលាការចាំបាច់ត្រូវតែ ទទួលការយល់ព្រមពី X។

(៥) ករណីដែលជននឹងក្លាយជាកូនសុំ អាចបង្ហាញឆន្ទៈ

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៤</u>

៣-ទោះបីអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ ដើម្បីវិនិច្ឆ័យអំពីចំនុចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ។

ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងករណីដែលAB សុំកូនX ដែលជាកូនរបស់Cនិ D ប៉ុន្តែ ទោះបីជា X មិនទាន់គ្រប់អាយុ១៥ឆ្នាំក៏ដោយ នៅក្នុងករណីដែលX អាចនិយាយពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួនឯងបានច្បាស់លាស់ តុលាការត្រូវតែសួរយោបល់របស់X។

(៦) អានុភាព

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៧</u>

១-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១០១៥ (អានុភាពនៃស្នុំកូនពេញលេញ) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះស្នុំកូនធម្មតា។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០១៥</u>

១-ដោយបង្កើតស្នុំកូនពេញលេញ កូនស្នុំត្រូវទទួលបានហាន:ដូចគ្នានឹងកូនបង្កើតរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និង ត្រូវទទួលបាននូវសិទ្ធិ និងករណីកិច្ច ដូចគ្នានឹងកូនបង្កើតនៅក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។

ករណីកិច្ចដូចគ្នានឹងកូនបង្កើត គឺ សន្តតិកម្ម អាហារកាតព្វកិច្ច និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិជាដើម។

ឧទាហរណ៍៖ កូន X របស់ C និង D បានក្លាយជាកូនស្នុំរបស់ A និង B។ ប្រសិនបើ A និង Bបានទទួលមរណភាព X អាចទទួលសន្តតិកម្មនូវទ្រព្យសម្បត្តិ
ទាំងនោះបាន ។ A និង B មានកាតព្វកិច្ចចំពោះអាហារកាតព្វកិច្ចរបស់Xទៅវិញទៅមក។ ក្នុងករណីដែល Xជាអនីតិជន Aនិង B មានសិទ្ធិតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ ហើយ អាចគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់X បាន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៧</u>

៣-ក្នុងករណីដែលកូនស្នុំ ជាអនីតិជន កូនស្នុំនោះត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ឪពុកចិញ្ចឹម ឬ ម្តាយចិញ្ចឹម។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលយកកូនបង្កើតរបស់សហព័ទ្ធ មកធ្វើជាកូនស្នុំ កូនស្នុំនោះត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារួមរបស់ឪពុក ឬ ម្តាយចិញ្ចឹម និង សហព័ទ្ធនោះ។

ក្នុងករណីដែល X ជាកូនរបស់ C និង D បានក្លាយជាកូនស្នុំរបស់ A និង B Xត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារួមរបស់ A និង B។ ក្នុងករណីដែលប្តីប្រពន្ធណាម្ខាង ក្លាយជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមម្ខាងរបស់បុគ្គលផ្សេងទៀត តួយ៉ាង A និង B ជាប្តីប្រពន្ធ ហើយមានកូន X ជាមួយប្តីមុនហើយ A យកXធ្វើជាកូនស្នុំ។ ក្នុងករណីនេះ X ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចមេបារួមរបស់A ដែលជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និង B ដែលជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៦</u>

១-ទោះបីជាមានការបង្កើតការស្នុំកូនក៏ដោយ ញាតិភាពរវាងស្នុំកូន និង ឪពុកម្តាយបង្កើត ត្រូវបន្តអត្ថិភាព ហើយកូនស្នុំ និង ឪពុកម្តាយបង្កើត មានសិទ្ធិធ្វើសន្តតិកម្មគ្នាទៅវិញទៅមក។

២-កូនស្នុំ និង ឪពុកម្តាយបង្កើត មានសិទ្ធិទាមទារ និង ករណីយកិច្ចផ្គត់ផ្គង់អាហារកាតព្វកិច្ច។

ក្នុងករណីដែលស្នុំកូនធម្មតា ទោះបីជាស្នុំកូនបានបង្កើតក៏ដោយ ក៏ទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយ និងកូនរវាងឪពុកម្តាយបង្កើតមិនបញ្ចប់ដែរ។ ចំនុចនេះ ជាចំណុចដែលខុសគ្នាខ្លាំងពីស្នុំកូនពេញលេញ។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៧</u>

២-កូនសុំ អាចប្រើនាមត្រកូលរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ឬ នាមត្រកូលមុនសុំកូនបាន។

(៧) ការចុះបញ្ជី និង បញ្ជីកំណើត

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣៣</u>

ប្រសិនបើបានបង្កើតសុំកូនធម្មតា ត្រូវសរសេរការបង្កើតសុំកូនធម្មតា នៅលើរឹមទំព័រនៃបញ្ជីកំណើតដើមរបស់កូនសុំនោះ។

ទោះបីជាសុំកូនធម្មតាបានបង្កើតក៏ដោយ ក៏មិនមែនមានន័យថាបញ្ជីកំណើតថ្មីត្រូវបានធ្វើនោះដែរ គឺ ពតិមានទាក់ទងនឹងសុំកូននឹងត្រូវបានសរសេរនៅលើរឹមទំព័រនៃបញ្ជីកំណើតដើមរបស់កូនសុំនោះ។

(៨) ការព្រមព្រៀងកាត់កាល់

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨</u>

១-ភាគីនៃសុំកូន អាចដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការឲ្យកាត់កាល់សុំកូនបាន ក្នុងករណីដែលភាគីសងខាងព្រមព្រៀងអំពីការកាត់កាល់នោះ។

ចំណុចដែលអាចធ្វើការកាត់កាល់ដោយការព្រមព្រៀងរបស់ភាគីសុំកូន គឺជាចំណុចមួយដែលខុសពីការសុំកូនពេញលេញ។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣០</u>

លើមានពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់សុំកូនធម្មតា)ខាងលើនេះ តុលាការអាចសម្រេចឲ្យកាត់កាល់សុំកូនបានលុះត្រាតែបានបញ្ជាក់ថា ភាគីសងខាងមានគោលបំណងពិតប្រាកដ ក្នុងការរំលាយទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និង កូន។

នៅក្នុងករណីសិក្សាខាងក្រោមនេះ តុលាការមិនអាចធ្វើការកាត់បានឡើយ។

ឧទាហរណ៍ ៖ Aជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមគិតថា ចង់រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងសង្សារប៉ុន្តែ ដោយសារសង្សាររបស់គាត់ស្អប់Xជាកូនសុំ នោះA គិតថា ចង់កាត់កាល់X។ X មិនចង់ធ្វើការកាត់កាល់ជាមួយAទេ ប៉ុន្តែ ដោយសារតែ Xនិយាយថាចង់កាត់កាល់ច្រើនលើកច្រើនសារ ហើយគ្មានវិធីក៏ដាក់ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨</u>

២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ។

ឧទាហរណ៍ ៖ X ដែលជាអនីតិជនហើយជាកូនរបស់ C និង D បានក្លាយជាកូនសុំរបស់A។ ក្នុងករណីដែល X និង Aបានកាត់កាល់ C និង D ដែលឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់ Xនឹងត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់របស់X។ ដូច្នេះ ក្នុងករណីនេះ ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់ត្រូវធ្វើឡើងដោយ C ឬ D ជាមួយនិងA ។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨</u>

៣-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ បើឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំបានលែងលះគ្នាហើយ ឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំនោះ ត្រូវពិភាក្សា និង កំណត់ថា ឪពុក ឬ ម្តាយបង្កើត ជាបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបានៅក្រោយពេលកាត់កាល់។

ឧទាហរណ៍ Xដែលជាកូនរបស់ C និង D បានក្លាយជាកូនសុំរបស់ A ។ ក្រោយមក C និង D បានលែងលះគ្នា ។ ហើយ Aនិង Xបានធ្វើការកាត់កាល់។ ក្រោយការកាត់កាល់ X បានត្រឡប់ទៅរកឪពុកម្តាយបង្កើតវិញ ប៉ុន្តែ ដោយសារតែ ឪពុកម្តាយបង្កើតជា Cនិង D លែងលះគ្នា ដូច្នេះមិនដឹងថាតើអ្នកណាក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា។ ហេតុនេះ ក្នុងករណីនេះ Cនិង D ត្រូវតែធ្វើការពិភាក្សា ហើយសម្រេចថា អ្នកណានឹងក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបាលើX?

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨</u>

៤-បើការពិភាក្សាដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ ខាងលើនេះ ពុំបានសម្រេច ឬ បើពុំអាចពិភាក្សាបានទេ តុលាការត្រូវកំណត់បុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា ដោយគិតពិចារណាទៅលើផលប្រយោជន៍របស់កូន។

នៅក្នុងករណីសិក្សាខាងលើ ក្នុងករណីដែល ការពិភាក្សារបស់Cនិង D មិនស្របគ្នា តុលាការនឹងកំណត់បុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៩</u>

ក្នុងករណីដែលប្តីប្រពន្ធបានសុំកូនដោយសហការគ្នា ជាឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ដើម្បីកាត់កាល់កូនសុំជាអនីតិជន ប្តីប្រពន្ធត្រូវដាក់ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ១០២៨(ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់សុំកូនធម្មតា) ខាងលើនេះ ជាមួយគ្នា។ ប៉ុន្តែ បញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយចំពោះប្តីប្រពន្ធណាម្នាងមិនអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួន។

ឧទាហរណ៍៖ X ដែលជាអនីតិជនហើយជាកូនរបស់ C និង D បានក្លាយជាកូនសុំរបស់ A និងBដែលជាប្តីប្រពន្ធ ហើយក្រោមមកប្រសិនបើ ធ្វើការកាត់កាល់A និងB ត្រូវតែដាក់ពាក្យសុំឲ្យកាត់កាល់ជាមួយគ្នា។ ប្រសិនបើ អនុញ្ញាតឲ្យប្តីប្រពន្ធណាម្នាងអាចធ្វើការកាត់កាល់បាន នោះទំនាក់ទំនងនៅក្នុងគ្រួសារនឹងប្រាកដជាស្មុគស្មាញ។

(៩) ការកាត់កាល់ដោយតុលាការ

មានករណីដែលមិនអាចធ្វើការកាត់កាល់បាន ដោយសារតែការបាត់ខ្លួន ឬ ទោះបីជាមានការកើតឡើងនូវស្ថានភាពជាក់លាក់ដែលទំនាក់ទំនងរវាងឪពុកម្តាយ និង កូនមិនគួរបន្តទៀត

ហើយមានភាគីណាម្ខាងមិនព្រមព្រៀងក្នុងការកាត់កាល់។ ក្នុងករណីបែបនេះ ភាគីម្ខាងទៀតអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងមកតុលាការ ហើយធ្វើការកាត់កាល់បាន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១</u>

១-ភាគីម្ខាងនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឲ្យកាត់កាល់បាន លុះត្រាតែក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ ៖

ក-បើត្រូវបានបោះបង់ចោល ដោយភាគីម្ខាងទៀត ដោយទុច្ចរិត។

ឧទាហរណ៍៖ Aជាមនុស្សចាស់ ហើយXជាកូនសុំរបស់A។ ដោយសារតែ A មានជម្ងឺ ដូច្នេះគាត់មិនអាចរស់នៅតែម្នាក់ឯងបានឡើយ។ ប៉ុន្តែ រាល់យប់ X ដើរលេងខាងក្រៅ ហើយមិនមើលថែA សោះ។ ដូច្នេះ A បាននិយាយទៅកាន់ X ថាចង់កាត់កាល់ ប៉ុន្តែ ដោយសារតែ X ចង់ទទួលសន្តតិកម្មទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ A ដូច្នេះ Xមិនយល់ព្រមនឹងការកាត់កាល់ឡើយ។ ក្នុងករណីបែបនេះ Aអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងឲ្យកាត់កាល់បាន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា១០៣១</u>

១-ភាគីម្ខាងនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឲ្យកាត់កាល់បាន លុះត្រាតែក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ ៖

ខ-បើមិនច្បាស់ ក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងតិច ១ (មួយ) ឆ្នាំ ថាភាគីម្ខាងទៀតនៅរស់ ឬ ទទួលមរណភាព។

ឧទាហរណ៍ Xជាកូនសុំរបស់A។ A បានទៅប្រទេសចិនដើម្បីធ្វើការកាលពី ២ឆ្នាំមុន។ ក្រោយមក A មិនបានត្រឡប់មកប្រទេសវិញទេ ហើយក៏មិនអាចធ្វើការទាក់ទងគាត់បានដែរ។ ក្នុងករណីនេះ X អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងឲ្យកាត់កាល់បាន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា១០៣១</u>

១-ភាគីម្ខាងនៃស្នុំកូន អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឲ្យកាត់កាល់បាន លុះត្រាតែក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ ៖

គ-បើមានហេតុធ្ងន់ធ្ងរផ្សេងទៀត ដែលបណ្តាលឲ្យមានការពិបាកក្នុងការបន្តស្នុំកូន។

ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១ កថាខណ្ឌទី ១ ចំនុច គ ជាមូលហេតុនៃការកាត់កាល់ដែលមានលក្ខណៈធម្មតានិងអរូបិយ ហើយជាលក្ខខណ្ឌដែលតុលាការត្រូវនិច្ឆ័យទៅតាមអង្គហេតុនីមួយៗ និងទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ ដើម្បីជាការសិក្សាពិចារណា យើងនឹងលើកយកយុត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសជប៉ុនមួយចំនួនមកបង្ហាញ៖

(១) ករណីដែលឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមវាយធ្វើបាប ហើយបង្ករឲ្យមានរបួសដល់កូនសុំ

(២) ករណីដែលកូនសុំវាយធ្វើបាប ហើយបង្ករឲ្យមានរបួសដល់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម

(៣) ករណីដែលអត្តចរិត ការគិតរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និង កូនសុំខុសគ្នា ធ្វើឲ្យមានទំនាក់ទំនងមិនល្អ

(៤) ករណីដែលឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមធ្វើកសិកម្ម ហើយរំពឹងថា កូនសុំនឹងទទួលបន្តនូវកសិកម្មរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែ ដោយសារតែកូនសុំស្អប់កសិកម្ម ធ្វើឲ្យទំនាក់ទំនងរបស់អ្នកទាំង២មិនល្អ

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១</u>

២-ក្នុងអំឡុងពេលដែលកូនសុំពុំទាន់ក្លាយជានីតិជន ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម មិនអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ចំពោះកូនសុំបានឡើយ។

មាត្រានេះ គឺជាមាត្រាដើម្បីការពារកូនសុំជាអនីតិជន។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣១</u>

៣- បើកូនសុំជាអនីតិជន បញ្ញត្តិចាប់ពីកថាខណ្ឌទី ២ ដល់កថាខណ្ឌទី ៤ នៃមាត្រា ១០២៨ (ពាក្យសុំកាត់កាល់ស្មុំកូនធម្មតា) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះករណីដែលកូនសុំដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើនេះ ចំពោះឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម។

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០២៨</u>

២-ក្នុងករណីដែលកូនសុំជាអនីតិជន ពាក្យសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម និងបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ក្រោយពេលកាត់កាល់។ ប៉ុន្តែ បើកូនសុំដល់អាយុ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ហើយត្រូវទទួលការយល់ព្រមពីកូនសុំនោះ។ ទោះបីជាអនីតិជននោះមិនទាន់ដល់អាយុ ១៥ (ដប់ប្រាំ) ឆ្នាំ ក៏ដោយ បើអនីតិជននោះអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនបាន តុលាការត្រូវសួរយោបល់របស់អនីតិជននោះ។

៣-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ ខាងលើនេះ បើឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំបានលែងលះគ្នាហើយ ឪពុកម្តាយបង្កើតរបស់កូនសុំនោះ ត្រូវពិភាក្សា និង កំណត់ថា ឪពុក ឬ ម្តាយបង្កើត ជាបុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបានៅក្រោយពេលកាត់កាល់។

៤-បើការពិភាក្សាដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ ខាងលើនេះ ពុំបានសម្រេច ឬ បើពុំអាចពិភាក្សាបានទេ តុលាការត្រូវកំណត់បុគ្គលដែលត្រូវក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា ដោយគិតពិចារណាទៅលើផលប្រយោជន៍របស់កូន។

ឧទាហរណ៍៖ X ដែលជាអនីតិជនហើយជាកូនរបស់ C និង D បានក្លាយជាកូនសុំរបស់ A។ ក្នុងករណីនេះCឬ D អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងឲ្យកាត់កាល់ A និង X ចំពោះAបាន។

ក្នុងករណីដែល Cនិង D បានលែងលះគ្នា ជាដំបូងCនិងDត្រូវពិភាក្សាគ្នា ហើយត្រូវសម្រេចថា ក្រោយពីការកាត់កាល់រវាងAនិងX តើ C ឬ D ជាអ្នកដែលក្លាយជាអ្នកមានអំណាចមេបា? ប្រសិនបើមិន CនិងD មិនអាចសម្រេចបានទេ តុលាការនឹងសម្រេច។

(១០) អានុភាពនៃការកាត់កាល់

<u>ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១០៣២</u>

១-អានុភាពទាំងឡាយនៃស្ថុំកូនធម្មតា ត្រូវបញ្ចប់ឆ្ពោះទៅអនាគត ដោយការកាត់កាល់។

២-ក្រោយការកាត់កាល់ កូនស្ថុំអាចទទួលវិញ នូវនាមត្រកូលមុនស្ថុំកូនក៏បាន ឬ អាចប្រើនាមត្រកូលរបស់ឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមក៏បាន។

ការកាត់កាល់គ្មានអានុភាប្រតិសកម្មនោះទេ។ ទំនាក់ទំនងឪពុកម្តាយនិងកូននៃកូនស្ថុំ និងឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមទៅថ្ងៃអនាគត់ត្រូវបញ្ចប់។